

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat af 11. europaudvalgsmøde

Mødedato: tirsdag den 7. februar 2023

Tidspunkt: 5 min. efter mødet i UPN, ca. kl. 16.15

Sted: vær. 2-133

Dagsorden

Den 7. februar 2023

1. Forelæggelse af ekstraordinært møde i Det Europæiske Råd den 9.-10. februar 2023
Forelæggelse ved statsministeren
Det Europæiske Råd 9-10/2-23 - Bilag 4 (fælles brev om migration)
Det Europæiske Råd 9-10/2-23 - Bilag 3 (revideret udkast til konklusioner)

- L 2. Eventuelt

Praktiske oplysninger:

Hvor intet andet er angivet, afholdes Europaudvalgets ordinære møder for åbne døre. Tilmelding for tilhørere skal ske *senest kl. 12.00 dagen inden mødet* ved Europaudvalgets sekretariat (europaudvalget@ft.dk; tlf. +45 33 37 36 10). Der vil være pladsbegrænsning.

Anvendte forkortelser:

FF =Forventet forhandlingsoplæg
FO =Forhandlingsoplæg
FL =Forventet lukket behandling
L =Lukket behandling

Europaudvalget

Referat af 11. europaudvalgsmøde

Dato: tirsdag den 7. februar 2023
Tidspunkt: 5 min. efter mødet i UPN, ca. kl. 16.15
Sted: vær. 2-133

Til stede: Niels Flemming Hansen (KF) formand, Henrik Møller (S), Alexander Ryle (LA), Alex Ahrendtsen (DF), Marianne Bigum (SF), Søren Søndergaard (EL).

Desuden deltog: Statsminister Mette Frederiksen

Punkt 1. Forelæggelse af ekstraordinært møde i Det Europæiske Råd den 9.-10. februar 2023

Det Europæiske Råd 9-10/2-23 - Bilag 4 (fælles brev om migration)
Det Europæiske Råd 9-10/2-23 - Bilag 3 (revideret udkast til konklusioner)

Statsministeren: Mødet kommer forventeligt til at handle om tre store, vigtige dagsordener – situationen i og omkring Ukraine, Europas industripolitik og dermed vores samlede konkurrenceevne samt migration.

Migration

Statsministeren: Vi begynder at have et voldsomt øget pres på Europa, idet tilstrømningen af migranter er den højeste siden migrantkrisen i 2015 og 2016. Der er en række EU-lande, som allerede er meget pressede. Derfor er det vigtigt at tage denne diskussion. Vi vil selvfølgelig diskutere, hvordan vi styrker de ydre grænser. Lige så vigtigt det er at sige, at flygtninge med beskyttelsesbehov skal beskyttes, lige så vigtigt er det også at understrege, at flygtninge uden beskyttelsesbehov, som ikke bliver tilkendt asyl, bliver sendt retur. Mange steder i EU slås man med, at det er svært at få folk sendt tilbage, hvis de ikke skal blive.

Det er regeringens holdning, at vi skal hjælpe de EU-lande, som er grænselande, med så at sige at beskytte os alle sammen ved at beskytte de ydre grænser. I vores øjne er der for mange uden beskyttelsesbehov, der begiver sig ud på den farlige rejse til Europa. Desuden er det kun omkring en fjerdedel af de afviste asylansøgere i EU, som faktisk bliver sendt tilbage. Så der kommer både for mange hertil, som ikke har et reelt beskyttelsesbehov, og samtidig er det også meget svært for EU at få sendt folk tilbage. Det er dyrt, og det forhindrer os jo i virkeligheden i at passe på dem, der har et reelt beskyttelsesbehov, så det er virkelig vigtigt at få gjort noget ved det.

Jeg vil på mødet rejse behovet for nye europæiske løsninger på hele migrationsudfordringen, og regeringens holdning er, vi har behov for at nytænke hele vores asylsystem – fjerne incitamenterne

og bl.a. se på, om vi kan indgå samarbejde a la det, vi har med Tyrkiet, flere forskellige steder. Jeg fornemmer et stemningsskift i en række lande, fordi presset begynder at være så stort nu, og der er flere og flere, der efterspørger en strammere asylpolitik. Det er nødvendigt for Europa, og det er en diskussion, vi går meget aktivt ind i. Derfor er vi nogle lande, der er gået sammen om at skubbe på for nødvendigheden af ikke kun at diskutere konkrete løsninger her og nu, men også mere langsigtede løsninger.

Alex Ahrendtsen: Jeg interesserer mig jo naturligt nok for migrationsspørgsmålet, og der er mange årsager til den voldsomme immigration. Jeg noterer mig med tilfredshed det brev, som statsministeren er medunderskriver på sammen med de baltiske lande, Grækenland, Malta og Østrig. Østrig er interessant i denne sammenhæng. De modtog 110.000 sidste år, hvilket ville svare til omkring 50.000 i Danmark, men vi modtager kun omkring 4.500, hvoraf halvdelen bliver sendt væk. Hvis vi modtog 50.000 i Danmark, ville der jo være revolution. Det siger noget om Østrigs problemer. Derfor er jeg meget tilfreds med, at statsministeren er medunderskriver på brevet. Jeg synes også, at mange af de ting, man tager fat på i selve brevet, er rigtigt. Og jeg har fuld forståelse for, at når man er mange, der skal være medunderskrivere på et brev, så er der kompromiser, og man skal finde en fælles klangbund.

Der er en lang række grunde, men hovedsageligt to til, at vi står i den situation. For det første er der asylret i Europa, og det gør jo, at folk søger hertil. Vil statsministeren forsøge at overbevise sine kolleger om, at vi bliver nødt til at justere på den meget gavmilde asylret, vi har formuleret i Europa?

Den anden grund, som genererer den store migration til Europa, er jo, at vi ikke har mulighed for at anvende pushback. I brevet bliver det ikke nævnt. Der bliver nævnt nogle muligheder for at afvise og tilbagevise. Men det, der reelt vil have en virkning, er pushback. Det vil sige, at man ved grænsen viser dem tilbage og fører dem tilbage dertil, hvor de kommer fra. Vil statsministeren sammen med sine kolleger advokere for pushback på europæisk plan? Selvfølgelig i samordning med EU og grænsestater.

Statsministeren: Ikke alene er vi medunderskrivere på brevet, vi er også initiativtagere til det. Sådan et brev skriver jo ikke sig selv, og sådan et initiativ skal funderes et sted, og jeg synes, at det gode ved brevet er, at det samler lande, der ligger geografisk forskelligt, og som har forskellige oplevelser med migration og tilstrømning udefra. Så jeg er egentlig meget, meget godt tilfreds med landesammensætningen.

Om pushback og asylret kan man sige, at man ikke skal ind i Europa, hvis man ikke overholder indrejsebetingelserne. Og i det er der jo også et pushback, kan man sige. Men jeg synes, der er forskel på dét og at sige, at der ikke skal være en asylret. For asylretten følger i mine øjne af de helt grundlæggende menneskerettigheder. Flygtningekonventionen siger, at man skal nyde beskyttelse, hvis man har et beskyttelsesbehov af den ene eller den anden årsag. Det har nogle oversat til, at man skal have beskyttelse i det land, man kommer til. Det er jeg ikke enig i, og det har en række juridiske eksperter også sagt. Man kan ikke sige, at det er funderet et sted. Det er mere princippet om, at vi andre har en forpligtelse til at passe på dig, hvis du bliver forfulgt. Jeg tror, det er et godt princip at holde fast i.

Men med et asylsystem, der de facto er brudt sammen, synes jeg jo, at beskyttelsen primært skal være i nærområderne. Vi skal væk fra den måde, det har fungeret på igennem mange år, som indirekte har tvunget folk til at tage flugten til Europa. Jeg ved godt, at mange også gerne vil hertil, men det er jo en farefuld færd.

Alex Ahrendtsen: Hvordan vurderer statsministeren mulighederne for at få strammet op på tingene? Statsministeren var jo lidt inde på det i den indledende redegørelse. Jeg har læst udlændingeminister Kåre Dybvads interview i Politiken den 1. februar 2023, hvor han sagde, at der faktisk var sket noget i EU-systemet. I sidste uge, da vi var i Bruxelles, sagde man det samme. Der er en stigende erkendelse af, at man bliver nødt til at gøre noget. Nu har statsministeren så taget initiativ til dette brev. Forventer statsministeren, at der bliver taget væsentlige skridt på de kommende møder om migration med udgangspunkt i de anbefalinger, der er i fællesbrevet?

Statsministeren: Det er jo work in progress, og der bliver kontinuerligt truffet beslutninger. Jeg har meget aktivt støttet, at det kommer højt på dagsordenen på mødet i Det Europæiske Råd. Jeg synes som europæer, at det er et problem, at de lande, der af historiske geografiske tilfældigheder har en ydre grænse, er dem, der står med opgaven. For i og med vi har Schengen, er det de lande, der har en ydre grænse, som jo også beskytter vores egen grænse. Derfor har jeg aktivt støttet, at det kommer på dagsordenen og har taget initiativet til brevet. Der bliver ikke truffet lige præcis de konkrete beslutninger, fordi der er en drøftelse på et møde, men jeg kan bekræfte indtrykket af, at der er ting i EU, der er i bevægelse. Jeg synes, der er en anden forståelse på tværs af, at der er behov for beslutninger og forandringer i opbakningen til frontstaterne, men også mere langsigtede løsninger. Men jeg tør ikke sætte en præcis dato på, hvornår det lykkes.

Marianne Bigum: Statsministeren nævnte, at vi skal styrke vores ydre grænser, og at vi står over for en migrationskrise. Jeg er ikke uenig i, at vi står i migrationskrisen, og jeg synes også, det er rigtig godt, at vi sætter os i spidsen for at gøre noget. Men jeg savner, at vores position også indeholder ikke bare styrkelse af de ydre grænser, men styrkelse af udviklingen. Folk flygter ikke bare til Europa, fordi vi har asylret og manglende pushback. Det skyldes også, at folk bare ikke har en fremtid i det land, de er i. Derfor synes jeg virkelig, at Europa har ikke bare en menneskelig forpligtelse til at gøre, hvad vi kan, og gennem udvikling sikre, at der er et alternativ til at flygte – også af hensyn til sikkerhedspolitik. For jeg tror ikke på, at nogen flygter for sjov. Vi var i Bruxelles i sidste uge, og der var mange gode snakke. Jeg kunne rigtig godt tænke mig, at statsministeren tog denne brede dagsorden om også at sikre udvikling i de lande, folk flygter fra, så der ikke er et behov for at flygte.

Det handler også om klimaforandringerne. Jeg hørte forleden, at Etiopien har tørke på fjerde år. I den situation ville jeg også flygte med mine børn. Så vi har en udfordring, som rækker længere end bare at sikre de ydre grænser.

Statsministeren: Jeg er meget enig i det, der bliver sagt. Det er jo helt rigtigt, at migration ikke kan ses isoleret, ligesom klimaforandringerne og vores handelspolitik ikke kan ses isoleret, fordi det hele hænger sammen. Forventningen til den demografiske udvikling er, at befolkningen på det afrikanske kontinent fordobles frem mod 2050. Den demografiske udvikling i Europa går modsat, altså vi bliver færre. Det viser, hvilken kolossal udfordring vi står foran.

Vi har skrevet i regeringsgrundlaget for den nye regering, at vi ønsker et forstærket fokus på Afrika. Og jeg mener i det hele taget – også geopolitisk og sikkerhedspolitisk – at vi i Europa skal engagere os meget mere i det afrikanske kontinent på en ligeværdig og ordentlig måde og med lige præcis disse forskellige dagsordenspunkter.

Man vil ofte blive overrasket, når man taler med kolleger på det afrikanske kontinent, for de har også meget store migrationsudfordringer – det tror jeg ikke vi europæere tænker over. Det er jo sådan set ligegyldigt, hvorfra folk kommer, hvis der kommer for mange på én gang, og der ikke er mere land at dyrke, eller der ikke er flere arbejdspladser eller boliger. Så skaber det de samme dynamikker, ligegyldigt hvor migrationen finder sted. Så min oplevelse er, at mange i Afrika er virkelig optaget af det her spørgsmål. Det er kimen til destabilisering af ethvert samfund, hvis man ikke har styr på, hvor mange mennesker der kommer til, hvor hurtigt, med hvilken dagsorden og hvis de ikke kan absorberes af det øvrige samfundsliv. På mange måder ville det også være langt bedre, hvis beskæftigelsesmulighederne var bedre på det afrikanske kontinent. Så af mange årsager – og jo først og fremmest bare det medmenneskelige, at vi gerne vil andre mennesker det godt – burde Afrikas udvikling optage os meget mere, end jeg synes, det gør i den europæiske diskussion.

Ukraine

Statsministeren: Som I ved, har jeg lige være i Ukraine sammen med forsvarsministeren og udenrigsministeren. Der har efterfølgende været holdt et møde i Ukraine med regeringen og EU-institutionerne. Nu er der snart gået et år med den forfærdelige krig, og derfor er det vigtigt, at vi bruger det topmøde i EU til at vise vores fuldstændige støtte til Ukraine – militært, økonomisk, med træning, humanitært og alle de ting, vi samarbejder om. EU skal stå samlet i det her, og det skal vi bruge rådsmødet til at vise.

Alex Ahrendtsen: Jeg vil gerne rose regeringen for dens Ukrainekurs. Vi støtter den hundrede procent i Dansk Folkeparti, vi synes, at regeringen gør det godt, og det var en fornøjelse at se jer alle tre i Mykolaiv og Odesa. Og vi er glade for, at vi støtter militært, økonomisk, moralsk og politisk. Det kan ikke gøres bedre, og vi er meget tilfredse.

Statsministeren: Roserne går også den anden vej. Jeg synes, at den danske tilgang til Ukraine har været meget stærk, fordi vi har kunnet følges ad. Det er min oplevelse, at der både har været stor opbakning fra befolkningen og i Folketinget, hvor vi har været enige om næsten alt, hvad vi har foretaget os. Det giver os en stor styrke på den internationale scene, men det viser også, hvad vi er gjort af, når krigen rammer vores eget kontinent.

Industripolitik

Statsministeren: Også på dette område flytter tingene sig. Vi kommer til at diskutere EU's globale placering. Vi er presset på grund af energipriser, der er problemer med forsyningskæderne, og de senere år har vist os, at afhængighed af andre er en farlig størrelse, først med pandemien og efterfølgende med energi. Vi er i en ny geopolitisk virkelighed, og det er vigtigt, at Europa kommer foran på nogle af de diskussioner – ikke mindst på teknologi. Derfor skal vi have en anden tilgang til indu-

stripolitik, hvor vi ikke først og fremmest kigger erhvervspolitisk på det, men i lige så høj grad sikkerhedspolitisk og geopolitisk, så vi sikrer, at EU står stærkt – også i den fremtidige grønne økonomi. Vi skal ud af afhængighed af andre både med hensyn til energi og teknologi.

I regeringens øjne er det vigtigt, at vi gør det i samarbejde med USA – aldrig i modsætning dertil. Derfor kommer vi til at statsstøtte industripolitik og erhvervspolitik på en anden måde, end vi har været vant til igennem nogle år. Det er selvfølgelig vigtigt at sige, at Danmark er en lille åben økonomi. Vi lever af at handle, vi lever af at eksportere, og det har vi en interesse i også at kunne gøre fremadrettet. Men virkeligheden og situationen er bare en anden i dag, og det er selvfølgelig vigtigt, at EU meget hurtigt flytter sig med alle de store forandringer, der sker globalt.

Henrik Møller: Måske handler det i højere grad om Kommissionen, men vi er jo vågnet op til historien om, at vi lidt har fået et tilbageslag med hensyn til åben dør-ordningen for havvindmøller. Er der mulighed for at gøre noget ved det i Det Europæiske Råd? Det er muligvis ikke inden for rammen, men det er lidt et tilbageskridt, når vi rent faktisk gerne vil have den grønne omstilling til at gå lidt hurtigt.

Niels Flemming Hansen: Vi har set med US IRA (Inflation Reduction Act), at amerikanerne giver skattefradrag til virksomheder, som fortrænger CO₂, hvilket jo kan være fint. Hvad er statsministerens tanke om den statsstøtte, der lidt ligger i Margrethe Vestagers forslag på den europæiske model? Kan statsministeren sætte et par ord på de komplikationer, statsministeren ser i forbindelse med det?

Statsministeren: Der er jo ingen tvivl om, at vi skal se på det, der sker i USA, med meget stor interesse. På den ene side er det utrolig positivt, at amerikanerne virkelig er tjekket ind i den grønne omstilling. Som socialdemokrat synes jeg også, det er positivt, når ledelsen i et land kæmper for arbejdspladser til sin egen befolkning. Det kommer jeg aldrig til at synes, der er noget negativt i. Men det er jo vigtigt, at vi følges med amerikanerne i den grønne omstilling. Og det er også vigtigt, at vi som gode allierede og gode venner ikke gør noget, som ikke er godt for den anden part lige gyldigt på hvilket område – herunder også med hensyn til statsstøtte.

Kommissionen iagttager, hvad det kan have af konkret betydning. Jeg tror, vi får en afrapportering om det i marts 2023, og vi følger det selvfølgelig sammen med dansk erhvervsliv med meget stor interesse. Men det hele taler ind i grundlæggende forandringer. Vi har traditionelt været store tilhængere af det indre marked og frihandel, og det mener jeg også, der er gode grunde til fortsat at være. Men vi har behov for at kunne producere nogle ting i Europa. Derfor tror jeg, at vi skal se lidt mindre dogmatisk også på statsstøtteregler. Men det skal være noget, der bringer os videre og fremad, f.eks. med hensyn til den grønne omstilling. Regeringen har i hvert fald valgt at gå konstruktivt ind i det og med et klart sigte om at gå sammen med amerikanerne – det må aldrig være i modstrid med amerikanerne. Med den nye geopolitiske virkelighed, vi befinder os i, kommer vi også til at se anderledes på industripolitik som europæere.

Åben dør-ordningen for havvindmøller er ikke på dagsordenen for mødet i Det Europæiske Råd, og det er heller ikke et anliggende for Det Europæiske Råd. Det er klima-, energi- og forsyningsministerens ressortområde. Som jeg forstår det, reagerer Energistyrelsen, fordi der kan være en ri-

siko for, at det er i modstrid med EU-retten. Det må man få afdækket så hurtigt, som det overhovedet kan lade sig gøre, for vi har behov for den havvind. Det skal hverken Danmark eller EU bruge lang tid på. Der skal produceres meget mere havvind, og vi har jo nogle af de gode havområder omkring Danmark. Så forhåbentlig bliver det løst så hurtigt som muligt.

Niels Flemming Hansen: Hvor stor en del af samspillet mellem EU og USA skyldes frygt for kineserne? Vi ved jo, at amerikanerne er ualmindelig bange for kineserne. Eksemplet med solcelleproduktion kom op i Bruxelles i sidste uge – hvor meget af det her handler så at sige også om at holde kineserne ude?

Statsministeren: Nu har krigen i Ukraine snart været i et år, og man må sige, at vores afhængighed af Ruslands fossile brændstoffer er kommet med en utrolig høj pris. Jeg synes, at det bør vise os europæere, at vi skal kunne mange flere ting selv. Derfor er det vigtigt med en energiforsyning, hvor vi ikke er afhængige af Rusland eller andre, med hvem vi ikke måtte dele sikkerhedspolitisk interesse. Jeg mener, at det er sådan, man skal se på store dele af vores teknologi og andre ting, der er nødvendige for, at vi kan drive vores samfund, som vi ønsker. Der skal vi stå på egne ben og kunne mere selv. Hvor vi tidligere har tænkt erhvervspolitik netop som erhvervspolitik, bliver vi nødt til også at se erhvervspolitik med sikkerhedspolitiske briller på og garantere vores egen uafhængighed, samtidig med at vi også skal blive rigere, dygtigere og grønnere. Så det er en ret stor opgave, vi står over for. Men det starter og slutter det samme sted: Europa skal kunne mere selv, vi skal stå mere i egen ret. Aldrig i modstrid med amerikanerne, hvis I spørger mig, men i egen ret i forhold til andre.

Marianne Bigum: Jeg er helt enig i vigtigheden af, at vi har en robust europæisk industripolitik, som skal gå ud over energipolitikken, og at vi skal være uafhængige af Rusland på energiområdet. Den skal virkelig være en del af den store grønne omstilling, vi skal i gang med. Det handler ikke kun om industripolitik. Vi så under covid-19, hvordan vores forsyningskæder er enormt sårbare. Jeg er også helt enig i, at vi skal gå med amerikanerne, og vi skal tilpasse os en ny geopolitisk situation. Det handler igen også om klima og det grønne område.

Mødet sluttede 16:43.